

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 230/2017-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 167/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 167/2002 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Košice-okolie p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 167/2002 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 384,38 € (slovom tristoosemdesiatštyri eur a tridsaťosem centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej, Kováčska 32, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 230/2017-17 zo 4. apríla 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 167/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol.

2. Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia podali 10. apríla 2002 na okresnom súde žalobu o nahradenie prejavu vôle proti obci Buzica (ďalej len „žalovaná“). Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 11 C 167/2002. Vo veci sa uskutočnilo viacero pojednávaní. Uznesením okresného súdu zo 4. februára 2007 bolo konanie prerušené až do marca 2009, keďže pred okresným súdom prebiehalo v tom čase

viacero sporov s totožným nárokom. Okresný súd prvýkrát vo veci rozhodol rozsudkom zo 14. mája 2009, ktorý bol ale na základe odvolania sťažovateľov Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) zrušený a vrátený okresnému súdu. Okresný súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 C 167/2002 zo 17. júna 2013 (ďalej aj „odvolaním napadnutý rozsudok“), pričom krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 4/2014 z 30. septembra 2015 vec vrátil okresnému súdu z dôvodu technicky chybného vyhotoveného rozsudku spočívajúceho v tom, že zmluva o prevode vlastníctva bytu nebola pevne spojená s rozsudkom. Po odstránení tohto nedostatku bol spis 12. mája 2016 opätovne predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

3. Sťažovatelia, poukazujúc na doterajšiu judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) aplikovanú pri posudzovaní zbytočných prietáhov vo veci k skutkovej a právnej náročnosti namietaného konania, uviedli, že jeho predmetom je nahradenie prejavu vôle kúpnu zmluvou podľa § 29a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Po právnej stránke nemožno také konanie považovať za zložité (m. m. III. ÚS 136/09). Sťažovatelia v procesnom postavení žalobcov v namietanom konaní svoju argumentáciu založili na povinnostiach vyplývajúcich zo zákona č. 182/1993 Z. z. Žalovaná považovala za nesplnenú podmienku, v zmysle ktorej o prevod nehnuteľností musí požiadať najmenej 50 % nájomcov bytov a žiadosť o prevod musia podať aj žalobcovia (sťažovatelia). To, že táto podmienka bola žalobcami splnená, potvrdil aj krajský súd v obdobnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 208/2007. V rámci hodnotenia faktickej zložitosti veci sťažovatelia zdôraznili, že pre zistenie skutkového stavu nebolo potrebné nariaďovať znalecké dokazovania ani vykonávať výsluch väčšieho počtu svedkov. Okresný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal najmä z listinných dôkazov predložených sporovými stranami. Okresnému súdu boli sťažovateľmi predložené rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu v obdobnej veci, z ktorých vyplýval právny názor na vec. Sťažovatelia zdôraznili, že v rámci tohto kritéria je potrebné prihliadnuť aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľov (obdobne IV. ÚS 117/04 a III. ÚS 142/08). Predmetom konania je nahradenie prejavu vôle kúpnu zmluvou, pričom predmetom kúpy je byt, ktorý má

slúžiť sťažovateľom na bývanie. Otázka bývania a vlastníckeho práva s ňou spojeného je otázkou zásadnou, ktorá má pre sťažovateľov obrovský význam.

4. Pri posudzovaní druhého kritéria je podľa názoru sťažovateľov možné dospieť k záveru, že im nemožno pričítať podiel na doterajšej dĺžke napadnutého konania.

5. Sťažovatelia zastávajú názor, že správnosť a zákonnosť postupu súdu prvej inštancie v napadnutom konaní je spochybniteľná. Zo strany okresného súdu bolo v konaní počas 11 rokov nariadených síce až 23 pojednávaní, čo môže vytvárať dojem o zaoberaní sa vecou, avšak predmetom väčšiny pojednávaní bolo podľa sťažovateľov opakovanie argumentov oboch strán, ktoré boli prvostupňovému súdu už viackrát aj písomné predstavené.

Celkovo konanie je možno podľa sťažovateľov rozdeliť na dve fázy. V rámci prvej fázy, *„od začatia konanie do posledného rozhodnutia prvostupňového súdu, sú prieťahy na strane súdu vytvárané nariadením neúčelných pojednávaní a oddaľovaním vydania rozhodnutia po zistení skutkového stavu. Za príčinu toho je možné označiť neochotu zaoberať sa právnym hodnotením meritu veci.“*. V rámci druhej fázy *„od vydania posledného rozhodnutia prvostupňového súdu po dnešok, sú prieťahy na strane súdu vytvárané technickým nedostatkom pri vyhotovovaní rozsudku, kedy prvostupňový súd nespojil vydaný rozsudok s kúpnu zmluvou, ktorá má predstavovať nahradenú vôľu“*.

6. Sťažovatelia v sťažnosti poukázali na judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), v zmysle ktorej nie je možné hodnotiť konanie prvostupňového súdu a odvolacieho súdu izolovane.

Celková dĺžka napadnutého konania, ktoré začalo v roku 2002, ktorá predstavovala ku dňu podania sťažnosti spolu viac ako 14 rokov (okrem dvoch rokov dôvodného prerušenia konania), je podľa sťažovateľov extrémna.

7. Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vo vzťahu k prijatej časti sťažnosti nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prizná im 10 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

8. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. 1 Spr V/230/17 doručeným ústavnému súdu 28. apríla 2017, v ktorom okrem iného uviedla: „Konanie vedené pod sp. zn. 11C/167/2002 bolo začaté dňa 10. 5. 2002. Predmetom konania je nahradenie vyhlásenia vôle žalovaného na uzavretie zmluvy o prevode vlastníckeho práva.“

9. Súčasťou vyjadrenia bol aj podrobný prehľad úkonov v napadnutom konaní:

- «5. 6. 2002 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby,
- 6. 6. 2002 - výzva žalovanému na vyjadrenie k žalobe,
- 5. 8. 2002 - zaplatenie súdneho poplatku,
- 5. 8. 2002 - vytýčenie termínu pojednávania na 26. 8. 2002,
- 22. 8. 2002, 23. 8. 2002 - ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a žiadosť o odročenie pojednávania.
- 26. 8. 2002 - pojednávanie vo veci, odročené na 1. 10. 2002, zaslanie predvolaní stranám sporu,
- 1. 10. 2002 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že zástupcovia strán sporu predložia návrhy na dokazovanie,
- 16. 10. 2002 - súdu doručená odpoveď žalobcov 1/, 2/ (ďalej len „žalobca“),
- 9. 1. 2003 - urgencia žalovaného,
- 21. 1. 2003 - súdu doručená odpoveď žalovaného,
- 30. 5. 2003 - vytýčenie termínu pojednávania na 16. 6. 2003,
- 16. 6. 2003 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že zást. žalobcu zašle vyjadrenie a bude vyžiadany delimitačný protokol,
- 25. 8. 2003 - súdu doručené podanie žalobcu,
- 11. 12. 2003 - referát sudkyne s výzvou žalobcovi na oznámenie požadovaných skutočností, spracovaný 8. 3. 2004,

31. 3. 2004 - súdu doručená odpoveď na výzvu zhora,
14. 5. 2004 - vytýčenie termínu pojednávania na 15. 6. 2004,
15. 6. 2004 - pojednávanie vo veci, odročené na 6. 9. 2004, bude znovu urgované zaslanie delimitačného protokolu a ukladá sa zást. žalobcu, aby zaslal svoje stanovisko s prílohou zástupcovi žalovaného, zástupca žalovaného sa vyjadri v lehote 30 dní,
13. 7. 2004 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu vo veci samej,
6. 9. 2004 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito, s tým, že bude vyžiadaný delimitačný protokol a následne bude určený termín pojednávania,
14. 10. 2004 - výzva Okresnej prokuratúre KE-okolie na zapožičanie spisu,
21. 10. 2004 - súdu doručená odpoveď na výzvu zhora,
3. 12. 2004 - výzva Okresnému úradu KE-okolie na zaslanie delimitačného protokolu,
21. 12. 2004 - súdu doručená odpoveď na výzvu zhora,
14. 3. 2005 - výzva Krajskému úradu KE na zaslanie delimitačného protokolu,
13. 4. 2005 - urgencia výzvy zhora,
27. 4. 2005 - súdu doručená odpoveď na výzvu zhora,
10. 8. 2005 - súdu doručený návrh žalobcu na zmenu žaloby,
17. 1. 2006 - uznesenie o pripustení zmeny žaloby v časti petitu.
12. 5. 2006 - vytýčenie termínu pojednávania na 13. 6. 2006,
13. 6. 2006 - pojednávanie vo veci, odročené na 18. 9. 2006,
18. 9. 2006 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že zástupkyňa žalobcov oznámi, či vo veci 7C/292/2002 bolo rozhodnuté, prípadne či trvá na podanej žalobe, alebo či došlo k mimosúdne mu vysporiadaniu sporu,
27. 9. 2006, 25. 1. 2007 - pripojenie spisu 7C/292/2002 na nahliadnutie,
20. 2. 2007 - vytýčenie termínu pojednávania na 19. 3. 2007,
15. 3. 2007 - súdu doručené podanie žalobcu, ktorým upresnil petit žaloby,
16. 3. 2007 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania,
19. 3. 2007 - pojednávanie vo veci, odročené na 14. 5. 2007,
16. 4. 2007 - zaslanie podania žalobcu žalovanému,
11. 5. 2007 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania a stanovisko k podaniu žalobcu,

14. 5. 2007 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito s tým, že zástupkyňi žalobcu bude doručený prípis žalovaného a ona sa k nemu vyjadrí v lehote 10 dní,
18. 6. 2007 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k stanovisku žalovaného,
2. 8. 2007 - výzva žalovanému na vyjadrenie k vyjadreniu žalobcov,
4. 12. 2007 - vytýčenie termínu pojednávania na 4. 2. 2008,
4. 2. 2008 - pojednávanie vo veci, vyhlásenie uznesenia o prerušení konania do právoplatného skončenia vo veci 7C/292/02, pojednávanie odročené na neurčito,
8. 6. 2008, 26. 6. 2008, 25. 7. 2008, 21. 8. 2008, 8. 10. 2008, 19. 2. 2009, 16. 3. 2009 - zisťovanie stavu konania 7C/292/02, spísanie úradného záznamu o stave konania,
29. 3. 2009 - vytýčenie termínu pojednávania na 21. 4. 2009,
31. 3. 2009 - súdu doručené podanie žalobcu,
21. 4. 2009 - pojednávanie vo veci, odročené na 14. 5. 2009,
7. 5. 2009 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu,
14. 5. 2009 - pojednávanie vo veci, vyhlásenie rozsudku,
12. 6. 2009 - žiadosť o predĺženie lehoty na vyhotovenie súd. rozhodnutia, predĺženie lehoty do 22. 6. 2009,
2. 7. 2009 - zaslanie rozsudku stranám sporu,
16. 7. 2009 - súdu doručené odvolanie žalobcu,
27. 7. 2009 - výzva žalobcovi, uznesenie o vyrubení SÚP za podané odvolanie, výzva žalovanému na vyjadrenie k odvolaniu,
25. 8. 2009 - súdu doručená odpoveď žalobcu,
8. 9. 2009 - predkladacia správa odvolaciemu súdu,
18. 9. 2009 - prijatie spisu na KS KE,
22. 10. 2010 - uznesenie KS KE o zrušení rozsudku,
30. 11. 2010 - návrat spisu tunajšiemu súdu,
25. 2. 2011 - doručenie rozh. odvolacieho súdu stranám sporu s výzvou na uvedenie návrhov na ďalšie dokazovanie,
11. 3. 2011 - súdu doručené podanie žalobcu,
11. 4. 2011 - výzva žalovanému na vyjadrenie a uvedenie požadovaných skutočností,
20. 5. 2011 - urgencia výzvy zhora,
30. 5. 2011 - súdu doručená odpoveď žalovaného,

4. 7. 2011 - vytýčenie termínu pojednávania na 19. 9. 2011,
19. 9. 2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 25. 10. 2011,
25. 10. 2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 19. 12. 2011,
15. 12. 2011 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania,
19. 12. 2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 7. 2. 2012,
6. 2. 2012 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania,
7. 2. 2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 12. 3. 2012,
28. 2. 2012 - súdu doručené podanie žalovaného vo veci,
6. 3. 2012 - upovedomenie o odročení pojednávania,
17. 4. 2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 4. 6. 2012,
26. 4. 2012 - výzva žalobcovi na vyjadrenie k doručovaným dôkazom,
9. 5. 2012 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania,
16. 5. 2012 - odpoveď žalovanému na žiadosť zhora,
4. 6. 2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 30. 7. 2012,
17. 7. 2012 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania.
24. 7. 2012 - upovedomenie o odročení pojednávania určeného na 30. 7. 2012
na 11. 9. 2012,
11. 9. 2012 - pojednávanie vo veci, odročené na 11. 10. 2012,
1. 10. 2012- upovedomenie o odročení pojednávania určeného na 11. 10. 2012
na 26. 10. 2012,
8. 10. 2012 - súdu doručené podanie žalovaného,
11. 10. 2012 - súdu doručené podanie žalobcu,
26. 10. 2012 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito, s tým, že PZ žalobcu v lehote
1 mesiaca oznámi súdu, či došlo k mimosúdnej dohode, zašle spravenie žalobného návrhu,
oznámi adresu svedka,
6. 11. 2012 - súdu doručené podanie žalobcu,
5. 4. 2013-vytýčenie termínu pojednávania na 14. 5. 2013, žalovanému zaslané podanie
žalobcu,
14. 5. 2013 - pojednávanie vo veci, odročené na 4. 6. 2013 za účelom vyhlásenia rozsudku,
4. 6. 2013 - pojednávanie vo veci, zrušenie uzn. o vyhl. dokazovania za ukončené, odročenie
pojednávania na 17. 6. 2013, žalobca predloží súdu zdôvodnenie a vyčíslenie kúpnej ceny,

spresnenie žalobného návrhu a vyjadri sa k spôsobu nadobudnutia vlastn. práva žalovaného k predmetnej nehnuteľnosti,

6. 6. 2013 - výzva žalovanému na uvedenie ďalších návrhov na dokazovanie,

13. 6. 2013 - súdu doručené podanie žalobcu s upresnením žalobného petitu,

17. 6. 2013 - pojednávanie vo veci, vyhlásenie rozsudku,

26. 9. 2013 - zaslanie rozsudku stranám sporu,

22. 10. 2013 - súdu doručené odvolanie žalovaného,

21. 11. 2013 - výzva žalobcovi na vyjadrenie k podanému odvolaniu, uznesenie o vyrubení SÚP za podané odvolanie,

9. 1. 2014 - predkladacia správa a predloženie spisu odvolaciemu súdu,

17. 3. 2014 - predloženie vyjadrenia žalobcu k podanému odvolaniu doručeného súdu dňa 13. 3. 2014 na KS KE,

30. 9. 2015 - uznesenie o vrátení veci súdu prvého stupňa na pevné spojenie zmluvy s rozsudkom a doručenie stranám sporu,

13. 11. 2015 - návrat spisu,

8. 12. 2015 - zaslanie rozh. KS KE stranám sporu s výzvou na oznámenie skutočností, príp. predloženie listín,

17. 12. 2015 - súdu doručená odpoveď žalobcu,

4. 3. 2016 - výzva stranám sporu o zaslanie rozsudku,

22. 2. 2016 - súdu doručená odpoveď žalovaného

4. 4. 2016 - zaslanie pevne spojeného rozsudku stranám sporu,

12. 5. 2016 - predloženie spisu na KS KE.»

10. Z prehľadu a z priebehu vykonaných úkonov v napadnutom konaní okresnému súdu vyplynulo, že „vo veci konal priebežne, nebolo zistené dlhšie časové obdobie počas, ktorého súd vo veci nevykonal žiaden úkon. Nečinnosť súdu spočívajúca v nevykonávaní iných procesných úkonov okrem zisťovania stavu súvisiaceho konania počas prerušenia konania na základe právoplatného uznesenia súdu, resp. odročenie pojednávania pre ospravedlniteľné prekážky na strane strán sporu, nemožno považovať za prieťahy v konaní.

Žalobný petit bol žalobcom v priebehu konania opakovane upresňovaný a to podaniami doručenými súdu dňa 10. 8. 2005, 15. 3. 2007 a definitívne dňa 13. 6. 2013, pričom na pojednávaní dňa 17. 6. 2013 bol následne vo veci vyhlásený rozsudok.

V konaní bolo rozhodnuté už rozsudkom zo dňa 14. 5. 2009, ktorý bol v odvolacom konaní Krajským súdom v Košiciach zrušený. Po vrátení veci tunajšiemu súdu a doplnení dokazovania bolo vo veci rozhodnuté rozsudkom zo dňa 17. 6. 2013.

Pre úplnosť uvádzam, že spis sa v období od 18. 9. 2009 do 30. 11. 2010, od 9. 1. 2014 do 13. 11. 2015 a od 12. 5. 2016 až súčasnosť, nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, ktorému bol predložený za účelom rozhodnutia o odvolaní voči rozsudku.

Tiež uvádzam, že sťažovateľom žiadané finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal mu nižšie ako žiadané finančné zadostučinenie.“.

11. Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu doručenom ústavnému súdu 4. mája 2017 uviedla: „*K predmetnému vyjadreniu uvádzame, že porušovateľ neuviedol žiadne relevantné argumenty, ktoré by našu ústavnú sťažnosť spochybnili.*

K veci len uvádzame, že sme v prejednávanej veci prejavili dostatočnú trpezlivosť s rozhodovaním veci, ale po tom, ako v obdobnom nároku voči rovnakému žalovanému rozhodol Krajský súd v Košiciach s podrobným odôvodnením nášho nároku, nebol dôvod vec riešiť ďalšie roky.

Z uvedeného dôvodu a s ohľadom na to, že sme sa k postupu porušovateľa venovali v samotnom podaní ústavnej sťažnosti dostatočne, nepovažujeme za nutné sa podrobnejšie vyjadrovať k podaniu Okresného súdu Košice okolie...“

12. Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu, a preto ústavný súd poukazuje na tieto úkony, ktoré považuje za preukázané. Navyše zistil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 244/2016 z 5. apríla 2017 odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným

spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

21. Predmetom konania pred okresným súdom bolo nahradenie vôle na uzavretie zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu. Ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľmi ani okresným súdom, ani so zreteľom na povahu veci ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o jej právnej či faktickej zložitosti.

22. Správanie sťažovateľov je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorú by bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľov.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Zo sťažnosti, spisového materiálu, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu vyplýva, že namietané súdne konanie začalo podaním žaloby na okresnom súde 10. mája 2002.

Z predloženého spisového materiálu na vec sa vzťahujúceho, ako aj z priebehu konania tak, ako bolo opísané vo vyjadrení okresného súdu, sa môže javiť, že okresný súd vo veci konal priebežne, keďže neboli zistené dlhšie časové obdobia, počas ktorých by nevykonával žiadne úkony. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že zo strany súdu prvej inštancie bolo nariadených 23 pojednávaní, čo môže vytvárať dojem o zaoberaní sa vecou, ako uvádzajú aj samotní sťažovatelia v sťažnosti. Avšak iba na 11 z nich bolo uskutočnené dokazovanie, väčšina pojednávaní bola odročená z dôvodu ospravedlnenej neúčasti žalovanej. Taktiež zrušenie rozsudku okresného súdu sp. zn. 11 C 167/2002 zo 14. mája 2009 a rozsudku sp. zn. 11 C 167/2002 zo 17. júna 2013 a následne vrátenie veci na ďalšie konanie v dôsledku pochybení okresného súdu, ako aj vrátenie veci okresnému súdu na odstránenie technického nedostatku rozsudku okresného súdu spočívajúceho v nespojení rozsudku s kúpnuou zmluvou (pevnou väzbou) prispelo k predĺženiu napadnutého konania spolu o viac ako štyri roky.

Ústavný súd konštatuje, že vo svojej predchádzajúcej judikatúre už mnohokrát poukázal aj na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala

k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že napadnuté konanie bolo poznačené hlavne nesústreďenosťou a neefektívnosťou procesného postupu okresného súdu.

24. Ústavný súd napokon poukazuje na to, že predmetom napadnutého konania bolo nahradenie prejavu vôle na uzavretie zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu, t. j. vec, ktorá má pre sťažovateľov veľký význam (ide o byt, v ktorom bývajú) a ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 145/03, I. ÚS 19/00 a iné).

25. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľov, ako aj postupu okresného súdu poznamenaného jeho nesústreďeným a neefektívnym procesným postupom, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania a jeho doterajšiu dĺžku konania, ktorá je ku dňu rozhodovania ústavného súdu 15 rokov, pričom z toho 11 rokov na súde prvej inštancie, bez právoplatného skončenia veci dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

26. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným

rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

27. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal mu aj napriek tomu, že sťažovatelia sa toho v petite sťažnosti nedomáhali, aby v záujme zavŕšenia ochrany označených práv vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti požadovali finančné odškodnenie v sume 10 000 €, ktoré odôvodňovali poukazom na relevantnú judikatúru ústavného súdu a ESLP.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľov, ich správanie počas predmetného konania. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody (napr. III. ÚS 339/07, III. ÚS 46/08 a pod.) So zreteľom na dĺžku namietaného konania okresného súdu, berúc

do úvahy aj skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu bola vec (po zrušení odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu) opätovne vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľom sumu 2 500 € ako primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

32. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 384,38 €.

33. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 71,50 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 73,67 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

34. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 320,32 € vrátane režijného paušálu. Keďže právna zástupkyňa predložila ústavnému osvedčenie o tom, že je platiteľom DPH, odmena za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom bola zvýšená o 20 %, čo predstavuje celkovú sumu 384,38 €.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2017